

BETYDNING AF FORSINKELSER VED LIMFJORDEN FOR NORDJYSKE VIRKSOMHEDER

REGION NORDJYLLAND
– i gode hænder

FORSINKELSERNES BETYDNING FOR ERHVERVSLIVET - ET SUPPLEMENT TIL VVM-REDEGØRELSEN

Transport og infrastruktur er en forudsætning for at komme på arbejde og bidrage til produktionen i samfundet, og for at bringe varer fra virksomheder og helt frem til den enkelte kunde. For hvert nyt transportprojekt er det derfor vigtigt at vurdere, hvilken virkning projektet eventuelt kan have på erhvervslivet.

I Vejdirektoratets VVM-redegørelse for en ny 3. Limfjordsforbindelse fra 2011 indgår således også beregninger på en række samfundsøkonomiske effekter af de forskellige projektforslag i redegørelsen – herunder værdien af sparet rejsetid og en værdisætning af ændringer i luftemissioner, støj og trafikulykker.

En række andre følger af en bedre fremkommelighed over Limfjorden er dog ikke en del af VVM-redegørelsen. Selvom både sparet rejsetid for privatpersoner og erhvervskørsel værdisættes, indgår ikke alle virkninger på regionens erhvervsliv i redegørelsen. Det gælder blandt andet en bedre fremkommelighed til kunder, leverandører og kvalificeret arbejdskraft samt bedre muligheder for at foretage langsigtede investeringer.

Det er disse bredere konsekvenser for erhvervslivet af en ny 3. Limfjordsforbindelse, som behandles i det følgende. Analysen er baseret på spørgeskemabesvarelser fra 380 nordjyske virksomheder, som bliver bedt om at forholde sig til forsinkelserne ved Limfjordsforbindelserne som de opleves her og nu – ikke om at tage stilling til konkrete planforslag. I analysen graduerer virksomhederne betydningen af forsinkelserne på ovennævnte temaer, men der indgår ikke – modsat VVM-redegørelsen – en vurdering af den samfundsøkonomiske effekt og rentabilitet.

For en mere udførlig beskrivelse af metoden og de bagvedliggende forudsætninger, henvises desuden til det tilhørende metodenotat, tilgængeligt på rn.dk/regional-udvikling/analyser-og-rapporter og 3limfjordsforbindelse.nu/publikationsoversigt

OVERORDNEDE RESULTATER

- Næsten alle, dvs. **91 %**, af 380 nordjyske virksomheder, som har deltaget i spørgeskemaundersøgelsen tilkendegiver, at limfjordsforbindelserne på nuværende tidspunkt **giver anledning til forsinkelser**.
- **Største barrierer** opleves i forhold til **adgang til kunder** på modsatte side af fjorden. Her indikerer over halvdelen af virksomhederne, at forsinkelserne i enten høj eller meget høj grad har betydning.
- Knap **40 %** af virksomhederne ser de trafikale forsinkelser over fjordkrydsningen, som noget der i høj eller meget høj grad påvirker **adgangen til leverandører**.
- Mere end **40 %** af virksomhederne oplever, at forsinkelserne over Limfjorden i høj eller meget høj grad sætter begrænsninger i forhold til virksomhedens muligheder for at **rekruttere kvalificeret arbejdskraft**.
- **Hver fjerde** virksomhed i undersøgelsen angiver desuden, at forsinkelser over fjorden påvirker virksomhedens muligheder for at **foretage langsigtede investeringer**.
- **Hver femte** virksomhed i undersøgelsen vurderer, at det er sandsynligt eller meget sandsynligt, at forsinkelserne vil være årsag til, at virksomheden vil **lokalisere sig på den anden side af fjorden**, end hvor de er lokaliseret i dag inden for fem år.
- Betydningen af forsinkelserne over fjorden, opleves **stærkest nord for fjorden**, og i virksomhederne inden for **industri og byggeri**.

HVORDAN VURDERES VIRKNINGERNE PÅ ERHVERVSLIVET?

Fremkommelighed er en meget vigtig rammebetingelse for erhvervslivet. Ny og forbedret infrastruktur kan potentielt åbne nye muligheder i forhold til virksomhedernes marked, adgang til underleverandører, kvalificeret arbejdskraft og investeringer.

I denne analyse har 380 nordjyske virksomheder via spørgeskema anonymt vurderet deres oplevelse af forsinkelser over Limfjorden og forsinkelsernes betydning. I analysen er fravalgt brancher, som kun i mindre grad, vurderes som relevante for analysens spørgeramme*. Af samme årsag ses også bort fra de vestlige kommuner i regionen.

I spørgeskemaundersøgelsen bedes virksomhederne vurdere betydningen af forsinkelser over Limfjorden inden for fire temaer:

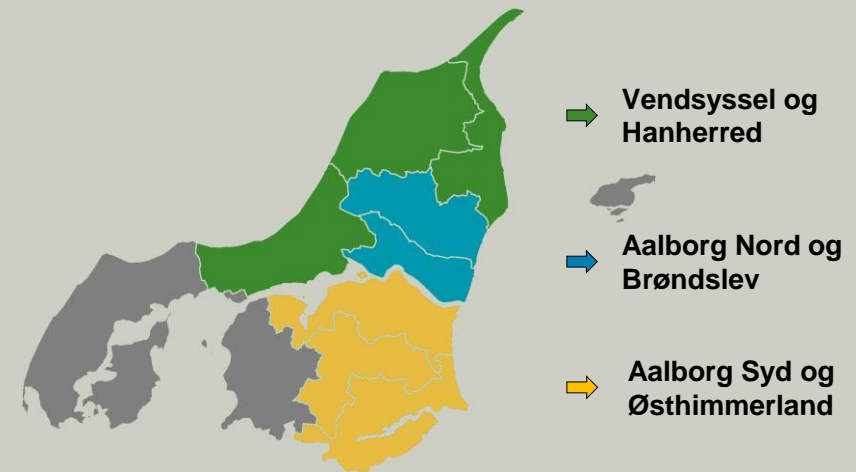
- 1 VIRKSOMHEDENS MARKED** – fordi forsinkelser potentielt udgør en barriere i forhold til at nå ud til kunder.
- 2 UNDERLEVERANDØRER** – fordi forsinkelser potentielt forhindrer adgang til nye, bedre og billigere input.
- 3 KVALIFICERET ARBEJDSKRAFT** – fordi forsinkelser påvirker virksomhedens evne til at rekruttere og fastholde talent.
- 4 INVESTERINGER** – fordi usikkerhed omkring en ny forbindelse påvirker virksomhedernes lyst og evne til at disponere langsigtet.

* De frasorterede brancher, som eksempelvis landbrug, tegner sig i alt for ca. 12 % af virksomhederne i regionen.

380 NORDJYSKE VIRKSOMHEDER HAR DELTAGET I UNDERSØGELSEN

Virksomhederne i analysen dækker tre områder:

Og tre branchegrupper:

Industri og byggeri

Handel og transport

Privat service

Øvrige kommuner og brancher er ikke inkluderet i analysen

HVOR MANGE VIRKSOMHEDER OPLEVER, ELLER HAR INDTRYK AF FORSINKELSER OVER LIMFJORDEN?

Indledningsvist svarer de 380 virksomheder på, hvorvidt de oplever, eller har indtryk af, at trafikken over Limfjorden er præget af forsinkelser. 344 af virksomhederne i undersøgelsen – eller 91% – svarer bekræftende på dette.*

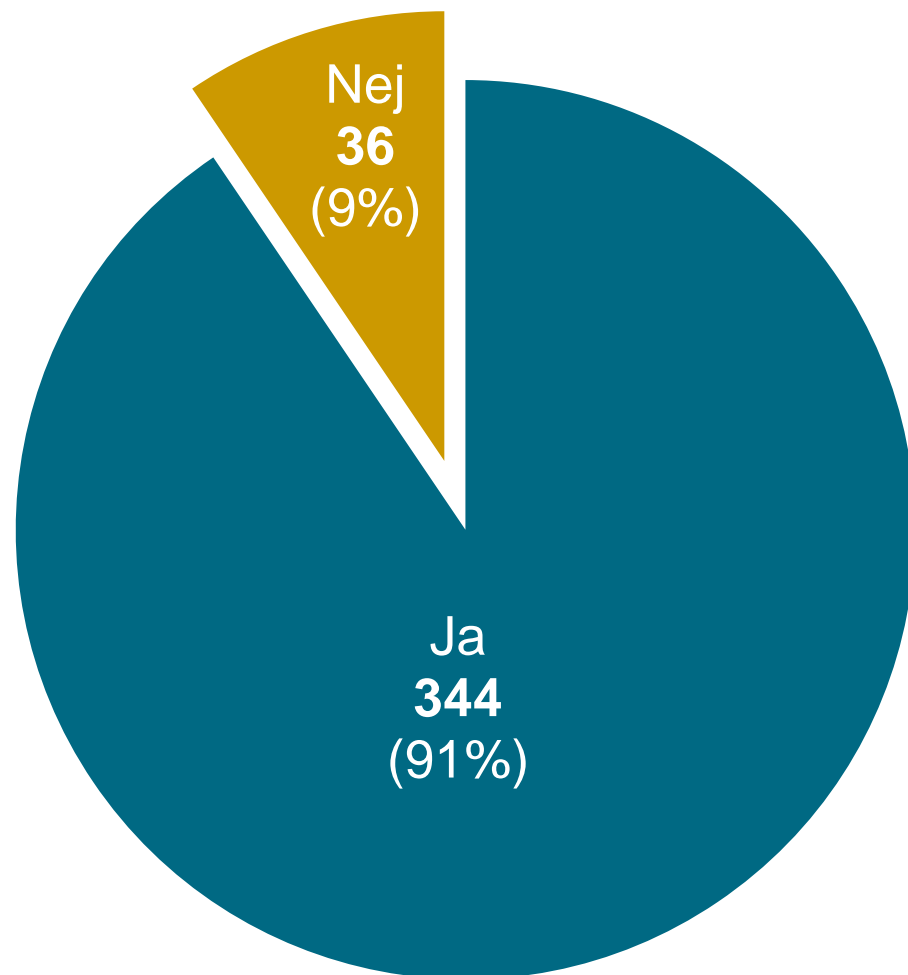
Andelen af virksomhederne, der svarer bekræftende er langt fra ligeligt geografisk fordelt. For virksomheder i Aalborg Nord og Brønderslev gælder det eksempelvis hele 98%, der oplever, eller har indtryk af, forsinkelser over Limfjorden, mens det i Aalborg Syd og Østthimmerland "kun" gælder 84% af virksomhederne.

Set ud fra et brancheperspektiv er det inden for industri og byggeri, at flest virksomheder oplever, eller har indtryk af, forsinkelser Limfjorden – nemlig 94%.

*De resterende 9%, som svarer at de ikke oplever, eller har indtryk af, forsinkelser bliver ikke præsenteret for yderligere spørgsmål i undersøgelsen. De indgår dog fortsat i procentberegningen i det efterfølgende, hvor det er relevant.

"Oplever du, eller har du indtryk af, at Limfjordsforbindelserne er præget af forsinkelser?"

Antal virksomheder:

Kilde: Epinion - spørgeskemaundersøgelse for Region Nordjylland, november 2018
Note: Procentfordelingen er lavet på baggrund af alle 380 virksomheder i undersøgelsen.

1 BETYDNING FOR VIRKSOMHEDERNES MARKED

Over halvdelen af virksomhederne i analysen angiver, at trafikale forsinkelser over Limfjorden – i høj grad eller meget høj grad – udgør en begrænsning i forhold til at nå ud til kunder.

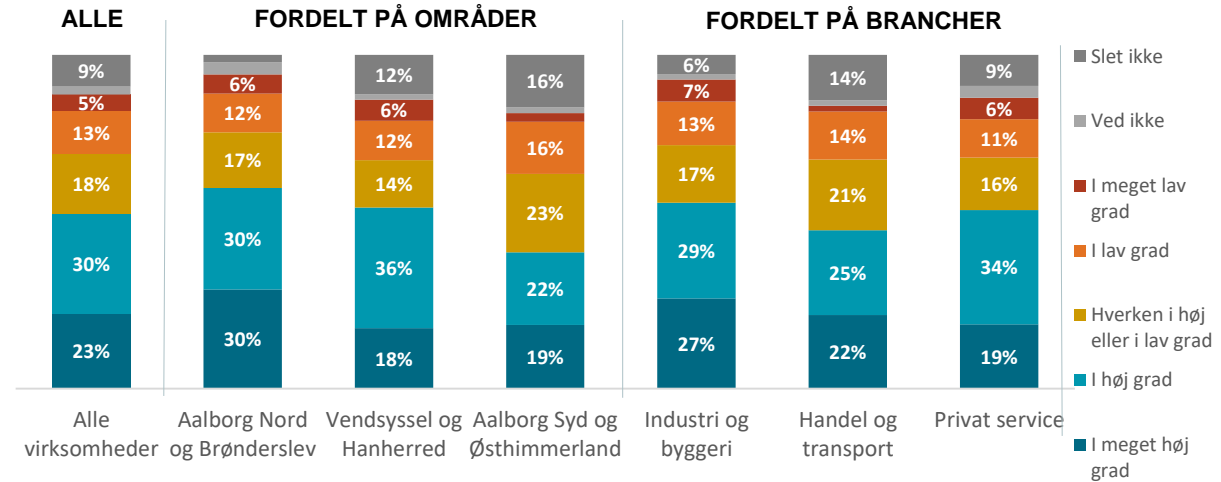
Den begrænsning opleves stærkest blandt virksomheder nord for fjorden, specielt tæt på Aalborg. Branchemæssigt opleves det nogenlunde ens, dog med en lille overvægt af virksomheder inden for industri, byggeri og privat service.

Virksomhederne angiver øgede omkostninger som følge af ekstra transporttid som den største begrænsning. Men også usikkerheder i forhold til at kunne levere til tiden opleves som en barriere for mange af virksomhederne.

”Prisen for montage stiger, da det tager længere tid at komme frem.”
 –Virksomhed inden for industri og byggeri i Vendsyssel/Hanherred.

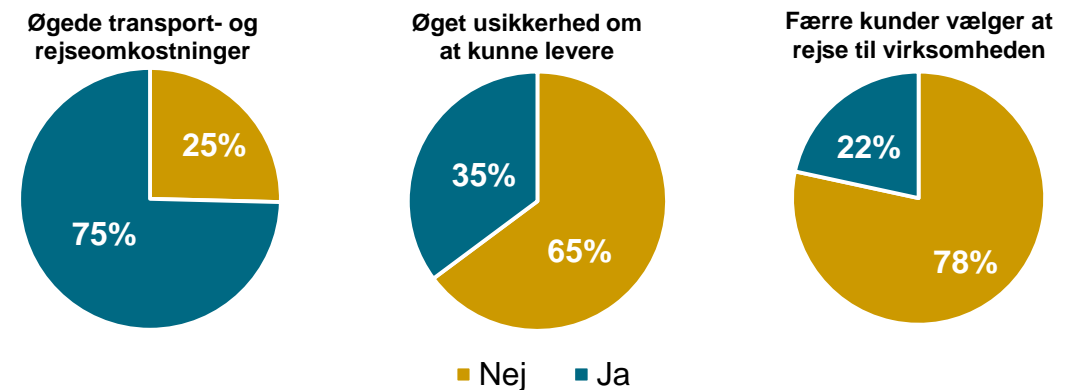

”I hvilken grad oplever du, at forsinkelserne har betydning for dine muligheder for at nå ud til eksisterende kunder på den modsatte side af Limfjorden?”

Kilde: Epinion - spørgeskemaundersøgelse for Region Nordjylland, november 2018
 Note: Procentfordelingen er lavet på baggrund af alle 380 virksomheder i undersøgelsen.

Virksomheder som ovenover har angivet i høj eller meget høj grad: ”Hvordan oplever du, at det har betydning?”

Kilde: Epinion - spørgeskemaundersøgelse for Region Nordjylland, november 2018
 Note: Procentfordelingen er lavet på baggrund af 199 virksomheder, som har angivet at de i høj eller meget høj grad oplever, at forsinkelserne har betydning for deres muligheder for at nå ud til eksisterende kunder på den modsatte side af Limfjorden

2 BETYDNING FOR ADGANG TIL LEVERANDØRER

Forsinkelserne over Limfjorden har også betydning for virksomhedernes adgang til markedet for underleverandører.

Knap 40 % af virksomhederne i undersøgelsen oplever dette i enten høj eller meget høj grad.

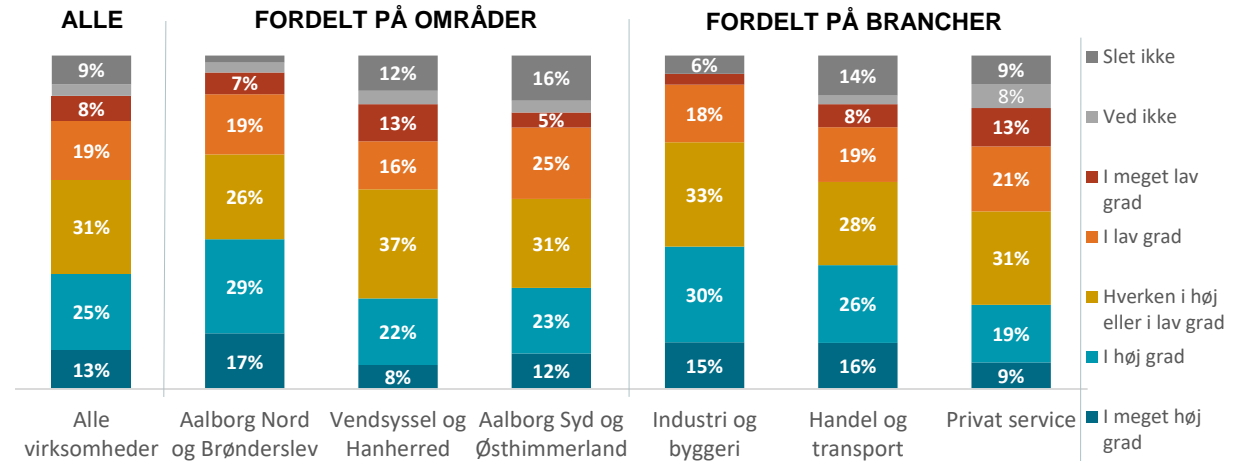
Betydningen af forsinkelser for adgangen til leverandører er som forventet størst i Aalborg Nord og Brønderslev. Ser vi på brancher, er betydningen af forsinkelser mindst inden for privat service.

Blandt de virksomheder som angiver, at forsinkelser i høj eller meget høj grad udgør en begrænsning i forhold til adgang til leverandører på den modsatte side af fjorden, er det transportomkostninger der udgør den største barriere. Men også usikkerhed omkring leverancer fylder i bevidstheden hos mange virksomheder.

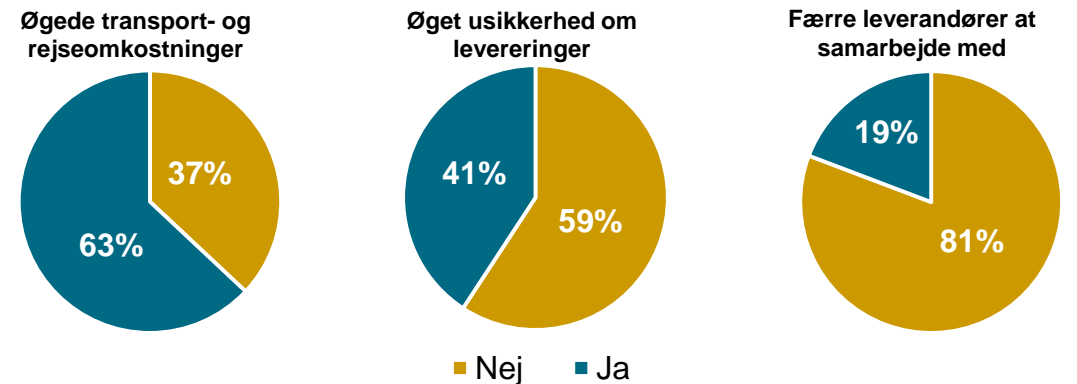
"Vi forsøger at undgå leverandører nord for fjorden."
 –Virksomhed inden for industri og byggeri i Aalborg Syd/Østhimmerland.

"I hvilken grad oplever du, at forsinkelserne har betydning for virksomhedens adgang til leverandører på den modsatte side af Limfjorden?"

Kilde: Epinion - spørgeskemaundersøgelse for Region Nordjylland, november 2018
 Note: Procentfordelingen er lavet på baggrund af alle 380 virksomheder i undersøgelsen.

Virksomheder som ovenover har angivet i høj eller meget høj grad: "Hvordan oplever du, at det har betydning?"

Kilde: Epinion - spørgeskemaundersøgelse for Region Nordjylland, november 2018
 Note: Procentfordelingen er lavet på baggrund af 130 virksomheder, som har angivet at de i høj eller meget høj grad oplever, at forsinkelserne har betydning for deres adgang til leverandører på den modsatte side af Limfjorden.

3 BETYDNING FOR ADGANG TIL KVALIFICERET ARBEJDSKRAFT

Adgang til kvalificeret arbejdskraft er meget væsentlig for at opretholde virksomhedernes produktivitet og konkurrenceevne, men også her lader forsinkelserne til at udgøre en betydelig barriere.

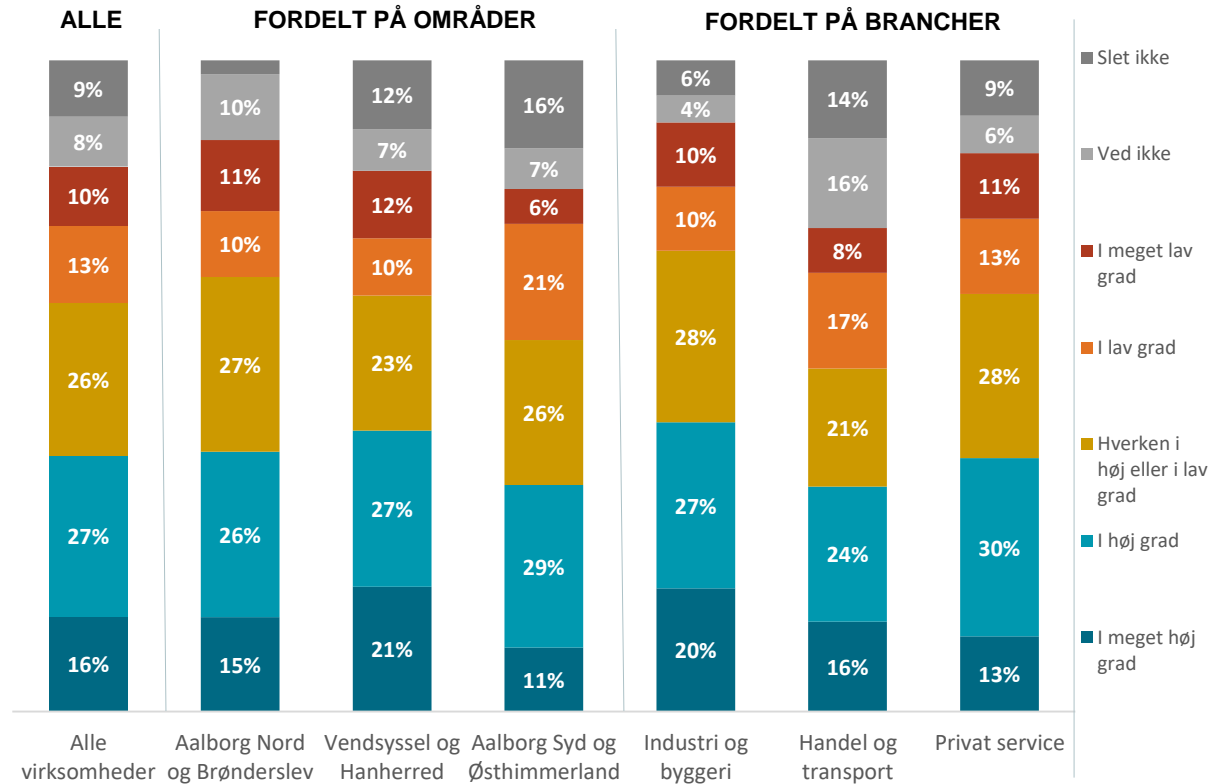
Over 40 % af virksomhederne i undersøgelsen vurderer, at daglige forsinkelser over fjorden i høj eller meget høj grad fører til rekrutteringsproblemer.

For virksomheder i Vendsyssel og Hanherred samt inden for industri og byggeri gælder dette op mod halvdelen af virksomhederne, mens blot ca. 20 % kun oplever rekrutteringsbegrænsninger som følge af forsinkelser i lav eller meget lav grad.

”Der er ikke mange kvalificerede kandidater der sørger arbejdsplads nordpå grundet trafik og transporttid.”
 –Virksomhed inden for privat service i Aalborg Nord/Brønderslev.

”I hvilken grad mener du, at forsinkelserne har betydning virksomhedens muligheder for at rekruttere kvalificeret arbejdskraft?”

Kilde: Epinion - spørgeskemaundersøgelse for Region Nordjylland, november 2018
 Note: Procentfordelingen er lavet på baggrund af alle 380 virksomheder i undersøgelsen.

4 BETYDNING FOR FREMTIDIGE INVESTERINGER

Sidst men ikke mindst påvirker den nedsatte fremkommelighed til kunder, leverandører og arbejdskraft også virksomhedernes planer for fremtidige investeringer.

Omkring hver fjerde virksomhed oplever i høj eller meget høj grad, at forsinkelserne ved Limfjorden påvirker mulighederne for at investere langsigtet. Det gælder is specielt virksomheder nord for fjorden og inden for de mere kapitalintensive brancher som industri og byggeri, handel og transport.

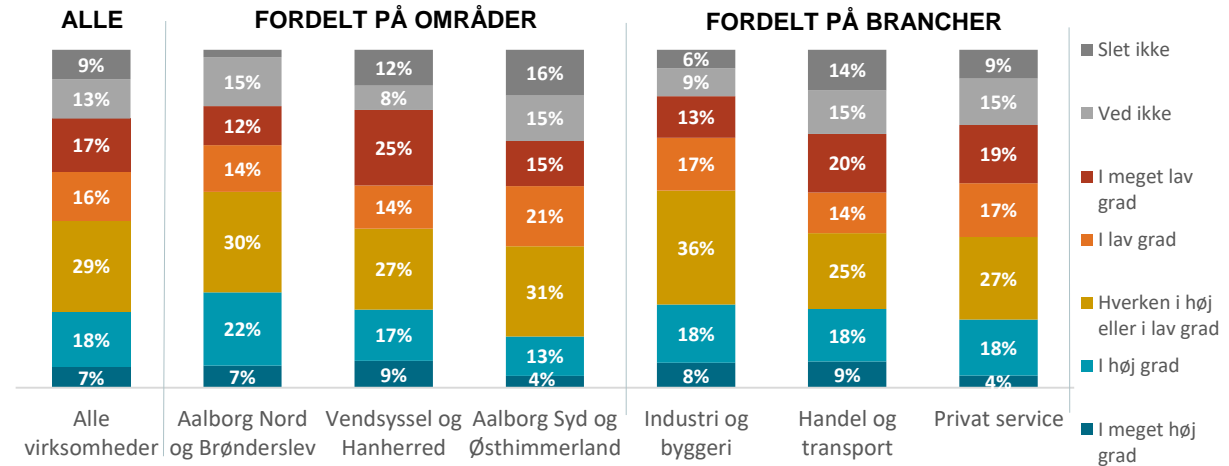
Mange virksomheder vurderer desuden, at forsinkelser kan blive en direkte eller indirekte årsag til, at virksomheden inden for fem år vil lokalisere sig på den anden side af fjorden, end hvor de er lokaliseret i dag. Det er faktisk hver femte, der finder dette sandsynligt eller meget sandsynligt.

Af de virksomheder der forventer at lokalisere sig på den anden side af fjorden forventer godt 60 % at det sker inden for regionen, mens knap 30 % forventer at flytte helt ud.

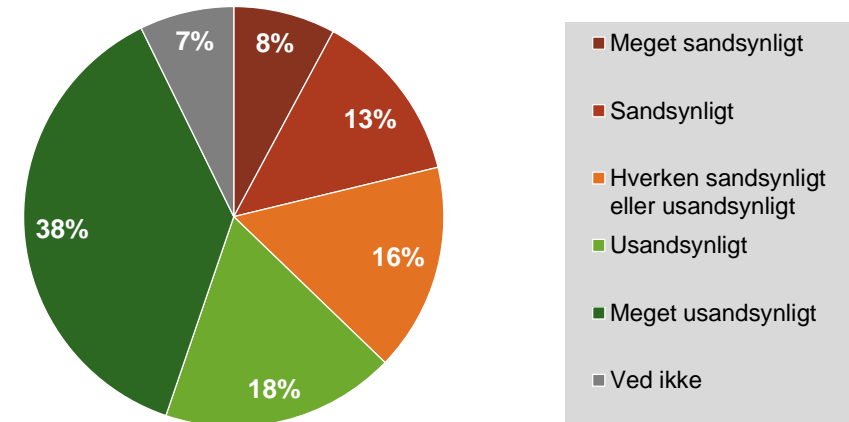
”Alle investeringer nord for Limfjorden er sat i stå, indtil der er truffet en afgørelse om igangsætning af byggeri.”
–Virksomhed inden for handel og transport i Aalborg Syd/Østhimmerland.

”I hvilken grad mener du, at forsinkelserne har betydning for mulighederne for at foretage mere langsigtede investeringer i din virksomhed?”

Kilde: Epinion - spørgeskemaundersøgelse for Region Nordjylland, november 2018
Note: Procentfordelingen er lavet på baggrund af alle 380 virksomheder i undersøgelsen.

Virksomheder som har angivet at de oplever forsinkelser over Limfjorden: ”Hvor sandsynligt er det, at de oplevede forsinkelser kan blive en direkte eller indirekte årsag til, at virksomheden vil lokalisere sig på den anden side af fjorden, end hvor I er lokaliseret i dag, inden for de kommende 5 år?”

Kilde: Epinion - spørgeskemaundersøgelse for Region Nordjylland, november 2018
Note: Procentfordelingen er lavet på baggrund af 344 virksomheder, som har angivet at de oplever forsinkelser over fjorden.

SPØRGESKEMAETS ÅBNE BESVARELSER

Virksomhederne har i spørgeskemaundersøgelsen – udover de foruddefinerede svarmuligheder – også haft mulighed for at supplere med åbne svar og kommentarer i et åbent tekstfelt. I den forbindelse er der kommet flest kommentarer til spørgsmålet om forsinkelsernes betydning for adgangen til kvalificeret arbejdskraft (114), mens næst flest kommentarer (54) er kommet i forbindelse med betydningen for fremtidige investeringer. Herefter følger betydningen for adgang til virksomhedens marked med 32 kommentarer og endelig adgang til leverandører med 13 kommentarer.*

Her og på næste side er vist et udpluk af dem:

”Der er ingen der ønsker at investere i flaskehalsplagede firmaer.”

–Virksomhed inden for industri og byggeri i Aalborg Nord/Brønderslev.

”Jeg skal altid tage højde for, at jeg har ansatte på den rigtige side.”

–Virksomhed inden for handel og transport i Aalborg Nord/Brønderslev.

”Det er utrolig svært at få folk fra Aalborg og længere sydpå til at tage en stilling hos os. Derudover falder mange fra når de får andre tilbud tættere på hjemmet. Vi er altså nødsaget til at betale markant højere lønninger for at holde på medarbejderne.”

–Virksomhed inden for industri og byggeri i Vendsyssel/Hanherred.

”Vi gør intet for at have kunder nord for fjorden pga. dårlig forbindelse.”

–Virksomhed inden for industri og byggeri i Aalborg Syd/Østhimmerland.

”Vi kan ikke rekruttere de IT-konsulenter, vi skal bruge til Hjørring. Der er for meget spildtid, så de vælger et konkurrerende alternativ.”

–Virksomhed inden for privat service i Vendsyssel/Hanherred.

”Vi kender til flere konkrete sager, hvor nyinvesteringer ikke bliver placeret i Nordjylland pga. de trafikale forhold, ligesom eksisterende virksomheder, der allerede er bosiddende i Nordjylland, konkret overvejer at foretage udbygninger syd for fjorden eller helt at flytte virksomheden.”

–Virksomhed inden for industri og byggeri i Vendsyssel/Hanherred.

”Medarbejdere med bopæl syd for fjorden oplever ofte problemer med at nå frem til arbejdspladsen i tide.”

–Virksomhed inden for handel og transport i Vendsyssel/Hanherred.

”Det er et problem at man som konsulent ikke kan tage nogen veje (hverken broen eller tunnellen) uden at ryge i trafik, det gør man ikke har en jordisk chance for at effektivisere sin arbejdsdag.”

–Virksomhed inden for privat service i Aalborg Nord/Brønderslev.

*I spørgsmålene der relaterer sig til forsinkelsernes betydning for adgangen til hhv. virksomhedens marked og leverandører, har der været flere foruddefinerede svarmuligheder sammenlignet med de spørgsmål der omhandler kvalificeret arbejdskraft og investeringer. Derfor vil der forventeligt være relativt færre åbne svar.

SPØRGESKEMAETS ÅBNE BESVARELSER (FORTS.)

"Geografisk placering af kapacitetsudvidelse vælges ud fra, hvor medarbejderne har mindst gene af de trafikale problemer med fjordkrydsningen."

–Virksomhed inden for industri og byggeri i Aalborg Syd/Østhimmerland.

"Vi har planer om at udvide med større lokaler og flere smede, men som det er nu, overvejer vi at flytte sydpå."

–Virksomhed inden for industri og byggeri i Aalborg Nord/Brønderslev.

"Vi ansætter ikke medarbejdere fra den anden side af fjorden pga. risiko for forsinkelser."

–Virksomhed inden for handel og transport i Aalborg Nord/Brønderslev.

"Vi vil ikke investere i bygninger og vækst, når vi ikke kan få de medarbejdere vi har behov for."

–Virksomhed inden for privat service i Vendsyssel/Hanherred.

"Det er ikke attraktivt at arbejde i Nordjylland nord for fjorden, da der er daglige forsinkelser ved limfjordsforbindelserne."

–Virksomhed inden for handel og transport i Aalborg Nord/Brønderslev.

"Vi tør ikke selv at investere i et domicil nord for fjorden, da det er svært for medarbejdere syd for fjorden at komme til og fra virksomheden, især ved arbejdstids begyndelse og ophør. Derimod tør vi heller ikke at investere i et domicil syd for fjorden, da den store medarbejderskare som vi har der er bosat nord for fjorden, så skal sidde i kø i flere timer om ugen for at komme til og fra arbejde, så denne klemme vi sidder i, fastlåser vores virksomhed ganske betydeligt."

–Virksomhed inden for handel og transport i Aalborg Nord/Brønderslev.

"Hvis man kan få et tilsvarende job på den side af fjorden, man bor, foretrækkes dette. Vi fravælges af medarbejdere nordenfjords fra grundet transporten. Ligeledes foretrækker enkelte søndenfjords fra at køre sydover, således de ikke bliver fanget på motorvejen fra Svenstrup til Aalborg."

–Virksomhed inden for privat service i Aalborg Syd/Østhimmerland.

"Vi kan ikke øge virksomheden med større bygninger, da det er for usikkert om vi kan få medarbejdere nok, der vil køre fra Aalborgsiden (altså gennem tunnelen) hver dag."

–Virksomhed inden for industri og byggeri i Aalborg Nord/Brønderslev.

"Vi bliver valgt fra. Arbejdskraften ser transport over Limfjorden som en hindring."

–Virksomhed inden for industri og byggeri i Vendsyssel/Hanherred.

OM ANALYSEN

Denne analyse er udarbejdet af Region Nordjylland i februar 2019 og kan hentes på:

rn.dk/regional-udvikling/analyser-og-rapporter

samt

3limfjordsforbindelse.nu/publikationsoversigt

Alle resultater som præsenteres i rapporten er opgjort på baggrund af en spørgeskemaundersøgelse foretaget af Epinion® blandt nordjyske virksomheder i perioden november til december, 2018.

Til analysen er udarbejdet et kort metodenotat, som ligeledes kan findes via ovenstående links.

